

15.10.2012

Berner Osakeyhtiö
Jari Puustinen
Yrittäjätie 5
79700 Heinävesi

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA: BERNER OSAKEYHTIÖN TEKNOKEMIANTEHTAAN LAAJENNUS, HEINÄVESI

Berner Osakeyhtiö on toimittanut 20.7.2012 Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain mukaisen arviointiselostuksen, joka koskee teknokemian laitoksen tehdaslaajennusta Heinävedelle.

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi:	Berner Osakeyhtiön Heinäveden tehdaslaajennus
Hankkeesta vastaava:	Berner Osakeyhtiö, Yrittäjätie 5, 79700 HEINÄVESI, yhteyshenkilö Jari Puustinen
YVA-konsultti	AIRIX Ympäristö Oy, PL 669, 20701 TURKU, yhteyshenkilö Mika Manninen
Yhteysviranomainen:	Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue, PL 164, 50101 MIKKELI, yhteyshenkilö Anni Panula-Ontto-Suuronen, etunimi.sukunimi(at)ely-keskus.fi.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-asetuksen (713/2006) mukaisesti hankkeiden suunnittelun yhteydessä ennen päätöksiä ja lupamenettelyitä suoritetaan YVA-menettely.

YVA-asetuksen 6 § mukaisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan kemianteollisuutta koskeviin hankkeisiin, joissa liuottimia tai liuottimia sisältäviä aineita käytetään vähintään 1000 tonnia vuodessa sekä olemassa olevan toiminnan vastaaviin muutoksiin.

YVA-menettely alkoi, kun hankkeesta vastaava toimitti 11.4.2012 arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelmassa hankkeesta vastaava esitti suunnitelman siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitettiin saapuneiden lausuntojen pohjalta, miltä osin arviointiohjelmaa oli tarkistettava. Hankkeesta vastaava on arvioinut hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä koonnut arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Kun hankkeesta vastaava Berner Osakeyhtiö toimitti arviointiselostuksen yhteysviranomaiselle 20.7.2012, on siitä kuulutettu julkisesti ja pyydetty lausuntoja ja mielipiteitä 7.9.2012 mennessä. Edelliset huomioon ottaen yhteysviranomaisen Etelä-Savon ELY-keskus antaa tässä lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomaisen toimittanut lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

Hankkeen toteuttamista varten tarvittaviin lupahakemuksiin liitetään ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto. Lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten ne on otettu huomioon.

Hankkeen tarkoitus ja sijainti

Berner Osakeyhtiö suunnittelee teknokemian tehtaan laajennusta Heinävedelle, jossa sen nykyisellä tehtaalla valmistetaan hygieniatuotteita, pesu- ja puhdistusaineita sekä torjunta-aineita. Hankkeessa selvitetään mahdollisuutta siirtää pohjavesialueella sijaitsevia Rajamäen tehtaiden toimintoja Heinävedelle nykyisen vuokrasopimuksen päättymisen jälkeen. Tuotannon on suunniteltu alkavan Heinävedellä toukokuussa 2013. Toiminta käsittää nestemäisten ja mahdollisesti vahamaisten teknokemiallisten kuluttajatuotteiden valmistuksen ja/tai pullotuksen ja pakkauksen sekä varastoinnin ja lähetyksen.

Heinävedellä tuotanto on tarkoitus sijoittaa 4000 m² tehdastilaan, jossa on aiemmin toiminut puusepän teollisuutta ja 1990-luvun loppupuolella sekä 2000-luvulla metallintyöstöä. Hankekiinteistölle on esitetty myös myöhemmin mahdollisesti rakennettavan etikkatehtaan 2000 m² aluevaraus, joka valmistunee 2014. Tehdasalueelle tullaan sijoittamaan omina ryhminään kahdeksan 50 m³ ja viisi 25 m³ säiliöitä suoja-altaisiin, pumppaushuone sekä säiliöautojen tyhjennyspaikka. Lisäksi säiliöiden suoja-altaaseen on mahdollisuus sijoittaa kaksi 50 m³ ja viisi 25 m³ säiliötä. Merkittävimmät käytettävät ja varastoitavat kemikaalit ovat etanoli (n. 90 % kaikista), isopropanoli, etyleeniglykoli ja hiilivetyliuottimet /teollisuusbenssiinit.

Tuotannon siirrolla on saavutettavissa synergiaetuja kuten mm. henkilöstön käytettävyys, osittain yhteinen ohjaus-, laadunvarmistus- ja hankintahenkilöstö sekä varahenkilöjärjestelyt ja kuljetushyödyt. Tuotannon Heinävedelle sijoittamisen vaihtoehtona on tuotannon siirtäminen alihankkijalle. Suurin osa (70 %) tuotannosta käsittää autojen lasinpesuaineita. Muita ovat mm. jäänestoaineet, poltto- ja puhdistusnesteet, desinfiointiaineet, autonpesuaineet, lämmitys-, sytytys- ja puhdistusnesteet, jäähdytinnesteet, jarrunesteet, maataloudessa käytettävät kiinnitteet, suuvedet ja aerosolikonsentraatit.

Hanke sijoittuu Heinäveden kunnan keskustasta 2 km luoteeseen Teemassaaren kylälle Peräahon asemakaavoitetulle teollisuusalueelle.

Kiinteistö sijaitsee asemakaava-alueella, jonka kaavamerkintä on T eli teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Asemakaavamerkinnän muuttamista merkinnäksi T/kem ei tarvitse tehdä ottaen huomioon tehty vaaranarviointi ja saadut asiantuntija lausunnot (TUKES). Laitoksen läheisyyteen ei kuitenkaan suositella kaavoitettavan helposti häiriintyviä kohteita tai vastaavasti tulevalle etikkahappotuotannolle tärkeää on, ettei alueella ole puhdasta ilmaa vaarantavia kohteita tai palo- tai räjähdysvaaran aiheuttajia.

Arvioidut vaihtoehdot:

Vaihtoehto 0: Hanketta ei toteuteta, tuotanto siirretään alihankkijalle

Vaihtoehto 1: Tuotanto 10 000 tonnia vuodessa

Varsinaisia toteutusvaihtoehtoja esitetään tarkasteltavaksi vain yhden kapasiteettivaihtoehdon osalta, koska hankevastaava ei pidä muita toteutusvaihtoehtoja realistisina. Selvitettäväksi olisi voitu ottaa myös suurempi kapasiteettivaihtoehto, mutta sellaisen käytännön toteuttamista seuraavan 5-10 vuoden aikana pidetään erittäin epätodennäköisenä. Hankevastaava haluaa esittää tarkasteluun vain sellaisen vaihtoehdon, jonka toteuttamista pidetään mahdollisena. Etikkavalmistuksessa käytettävä etanolimäärä on otettu huomioon varauksena.

Yhden sijoituspaikan perusteluna esitetään:

- Sijaintipaikka on asemakaavassa teollisuusaluetta hyvien liikenneyhteyksien varrella. Kiinteistö on toimintaan soveltuva halli, johon toiminnot voidaan sijoittaa tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti eikä kiinteistön välittömässä läheisyydessä sijaitse asutusta, erityisiä luontoarvoja tai muita häiriintyviä kohteita. Etikkavalmistuksen aluevaraus on mahdollinen.
- Berner Osakeyhtiöllä ei ole osoittaa tehtaallemme vaihtoehtoista sijoituspaikkaa Heinävedellä, jossa yhtiöllä on jo aiempaa tuotannollista toimintaa.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Viranomais ei saa myöntää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 13 §:n mukaan YVA-lain soveltamisalaan kuuluvaan hankkeen toteuttamiselle lupaa tai tehdä siihen rinnastavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Hankkeen toteuttaminen vaatii ympäristöluvan. Hankkeen toimintojen luvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristölupa kattaa kaikki ympäristövaikutuksiin liittyvät asiat kuten päästöt ilmaan ja veteen, jäteasiat, meluasiat jne. Lupaviranomaisen Itä-Suomen aluehallintoviraston (AVI) on myönnettävä ympäristölupa, mikäli toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimat luvan myöntämisen edellytykset.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/99) mukaan mahdolliselle uudisrakentamiselle on haettava rakennuslupa hankkeen vaatimien rakennusten rakentamiseksi Heinäveden kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta.

Vaarallisten kemikaalien laajamittaiseen käsittelyyn ja varastointiin vaaditaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) myöntämä lupa. Kemikaalisäädökset käsittävät lain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisesta käsittelystä (390/2005) sekä asetuksen vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista (59/1999). Säädökset perustuvat suuronnettomuusvaaran torjuntaa koskevaan SEVESO II-direktiiviin (EY/105/2003).

Alkoholilain (1143/1994) vaatima käyttö- ja maahantuontilupa tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta sekä verottoman varaston lupa Tulihallitukselta.

Heinäveden kunnan kanssa tulee solmia teollisuusjätevesisopimus, jossa määritetään käsittelyyn ohjattavien jätevesien määrä ja laatu.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Hankkeen YVA-menettelyä ei ole ollut tarpeen sovittaa menettelyn aikana muiden lakien mukaisiin menettelyihin. Heinäveden kirkonkylän asemakaavan muutosalueet eivät sijaitse hankealueen läheisyydessä, eikä asemakaavamerkinnän muuttamista esitetä. Vaadittavan ympäristöluvan kuuleminen voi alkaa yhteysviranomaisen lausunnon antamisen jälkeen.

2. ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu 8.8.2012 YVA-lain ja asetuksen mukaisesti Heinäveden lehdessä ja Varkauden lehdessä ja se on kuulutettu 8.8.2012 - 22.8.2012 Heinäveden kunnan ja Etelä-Savon ELY-keskuksen ilmoitustauluilla. Arviointiselostus on ollut ko. ajan nähtävillä Heinäveden kunnantalossa, kirjasto Varkentienissä ja Etelä-Savon ELY-keskuksessa ja osoitteessa Etelä-Savon ELY-keskuksen kotisivulta www.ely-keskus.fi / Etelä-Savo > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA> Vireillä olevat YVA-hankkeet.

Arviointiselostuksesta järjestettiin tiedotus- ja keskustelutilaisuus yleisölle Heinäveden kunnanvirastossa 16.8.2012 ja siitä pyydettiin lausuntoa 15 taholta. Luettelo lausuntopyyntöjen saajista on liitteenä 1.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Etelä-Savon ELY-keskukselle toimitettiin 11 kpl lausuntoja. Lausunnoista on toimitettu kopiot hankkeesta vastaavalle. Yleisötilaisuuteen osallistui järjestäjien lisäksi 6 henkilöä ja tilaisuudesta laadittiin muistio.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri- vastuualueella ei ole liikenteen osalta huomautettavaa arviointiselostukseen.

Liikennevirasto toteaa lausuntonaan seuraavaa: Liikenneviraston lausunto arviointiohjelmasta on otettu varsin hyvin huomioon. Liikennetietoja ja liikenteen nykytilankuvausta on selkeytetty ja tarkennettu. Myös kartat ovat havainnollisempia. Tien-

meroita olisi selvyiden vuoksi ollut suotavaa käyttää enemmän tekstissä. Tienumerot eivät näy myöskään liikennekartoilla kovin selkeästi.

Luvussa 5.5.1 on esitetty toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Toimenpiteistä ja niiden toteuttamisesta tulee jatkossa keskustella Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa, joka toimeenpanevana tahona harkitsee niiden tarpeellisuuden.

Mikäli hanke edellyttää erikoiskuljetuksia, tulee niihin hakea lupa Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Etelä-Savon pelastuslaitos toteaa lausunnossaan seuraavaa: Sammutusjätevesien hallitsematon pääsy ympäristöön tulee estää (379/2011 14 §). Pelastuslaitos on edellyttänyt toiminnanharjoittajaa suunnittelemaan ja toteuttamaan sammutusjätevesien hallinnan.

(Kapasiteettia sammutusjätevesien talteenottoon tulee olla vähintään 150 m³. Mahdollisessa palotilanteessa palavien nesteiden säiliöitä jäähdytettäessä voidaan käyttää hyvinkin suuria määriä vettä. Palavien nesteiden palot sammutetaan vaahdotteilla, jotka suurina määrinä saattavat mm. häiritä jätevedenpuhdistuksen biologista prosessia.)

Savonlinnan kaupungin ympäristölautakunta:

Hankkeen YVA-selostuksessa on kohtuudella selvitetty YVA-ohjelmasta Savonlinnan kaupungin lausuntoon sisältyvät seikat. Laadittuun selostukseen kaupungilla ei ole huomauttamista. Sen sijaan Savonlinnan kaupunki toistaa periaatteellisen kielteisen kannan kemiallisen teollisuuden lisäämiseen Savonlinnan yläpuolisella Saimaan osalla, koska siitä aiheutuu potentiaalinen riski Saimaan pintaveden käyttöön kaupungin vedenhankinnalle ja kaupunkilaisten terveydelle.

Savonlinnan kaupunginhallitus toistaa ympäristölautakunnan lausunnon äänin 6 puolesta / 5 vastaan (esitys kielteisen kannan poistamisesta lausunnosta).

Heinäveden kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa toteutetun YVA -menettelyn ja arviointi selostuksen johdosta.

Enonkosken kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa Berner Oy:n ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) lausunnossaan pitää hyvänä, että selostuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota häiriö- ja onnettomuustilanteiden vaikutusten arviointiin. Berner Oy on hakenut Tukesilta lupaa vaarallisten kemikaalien teolliseen käsittelyyn ja varastointiin. Lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä tullaan ottamaan kantaa vaarallisista kemikaaleista johtuvien onnettomuuksien ennaltaehkäisyyn. Tukesilla ei ole muuta lausuttavaa arviointiselostuksesta.

Itä-Suomen aluehallintovirasto esittää lausuntonaan ihmisiin kohdistuvien sosiaali- ja terveysvaikutusten arvioinnista seuraavaa: Vaikutusten arvioinnissa on otettu

osittain huomioon Itä-Suomen aluehallintoviraston arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa esitettyjä huomioita. Kartat ja kaavaotteet ovat aiemmin esitettyä luetavampia ja selkeämpiä ja arvioinnissa on selvitetty, että laitoksen toiminta ei aiheuta sellaista suuronnettomuusvaaraa, jotta laitoksella tulisi olla riittävä suojavyöhyke esim. asutukseen nähden.

Ihmisiin kohdistuvia sosiaali- ja terveysvaikutuksia on arvioitu kuulemis- ja tiedotustilaisuuksien lisäksi haastatteleamalla joitain tahoja. Asukaskyselyä ei ole tehty, mitä aluehallintovirasto pitää puutteena. Haastattelu käsittää kaikkiaan 15 henkilöä, jotka edustavat eri tahoja, joten näiden yksittäisten tahojen edustavuus ei ole kovin suuri. Arviointiselostuksessa ei ole perusteltu millään tavalla miksi on päädytty pelkästään melko suppean haastattelun tekemiseen ja miksi se on tehty puhelimitse. Arviointiselostuksesta ei myöskään selviä, mitä hankkeesta on etukäteen kerrottu haastateltaville.

Haastattelukysymykset eivät juurikaan koske toiminnan aiheuttamia ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia, vaan enemmänkin hankkeen taustoista. Kunnan viranomaisten haastatteluissa kysymykset eivät kohdennu heidän asiantuntemuksensa hyväksikäyttöön.

Arviointiselostuksesta ei selviä, ovatko paikalliset sosiaali- ja ympäristöterveysviranomaiset osallistuneet vaikutusten arviointiin. Kunnan sosiaalipuolta on kylläkin haastateltu, mutta haastattelurungon perusteella voi todeta, että haastateltavan asiantuntemuksen hyväksikäyttö on jäänyt kyseenalaiseksi.

Etelä-Savon maakuntaliitto toteaa lausunnossaan seuraavaa: Hanke sijoittuu Heinäveden kirkonkylän asemakaava-alueelle. Alue on merkitty asemakaavassa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T). Se sijaitsee noin kahden kilometrin päässä Heinäveden kunnan keskustasta. Heinäveden kirkonkylä on merkitty maakuntakaavaan paikalliskeskuksen alueena (a, =kohdemerkintä). Alueen maankäyttö ja rakentaminen edellyttävät yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja vaikutusten arviointia.

Arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa Etelä-Savon maakuntaliitto totesi, että hankkeen ympäristövaikutuksia arvioitaessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota ihmisiin ja asutukseen mahdollisesti kohdistuviin vaikutuksiin, asukkaiden kuulemiseen, riskienhallintaan ja turvallisuuskysymyksiin. Lisäksi tulisi määritellä mahdolliset lähimaankäytön rajoitteet, jotta ne voitaisiin ottaa huomioon, kun alueen muuta käyttöä suunnitellaan. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on arvioitu vaikutuksia ihmisiin ja asutukseen sekä käsitelty lähimaankäytön rajoitteita.

Hankkeessa on tehty laskennallinen tarkastelu merkittävimmistä onnettomuuskenaarioista, lisäksi on tehty turvallisuus- ja ympäristöriskien tarkastelu. Ympäristöriskitarkastelun perusteella esitetään varautumissuunnitelma vahinkojen minimointiin. Tehdyt riski- ja vaaratilannearvioinnit ovat kattavia ja vaaratilanteisin esitetään runsaasti varautumiskeinoja. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on muutoinkin kiitettävästi esitetty keinoja haittojen minimoimiseksi. Hankkeen hyvän toteuttamisen kannalta onkin toivottavaa, että kaikki tahot pyrkivät myös toteuttamaan esi-

tettyjä parannusehdotuksia esim. liikenneolosuhteisiin. Etelä-Savon maakuntaliitolla ei ole muuta huomautettavaa Berner Osakeyhtiön teknokemiantehtaan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Keski-Savon ympäristölautakunta antoi lausuntonsa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja lautakunnan esittämät kannanotot on huomioitu arvioinnissa.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa ei ole noussut esille esteitä toiminnan sijoittamiselle suunniteltuun kiinteistöön ja arvioinnissa on otettu kattavasti huomioon toiminnan ympäristövaikutukset. Toiminnan luonteesta johtuen normaalitoiminnan ympäristövaikutukset ovat vähäisiä ja arvioinnissa on kattavasti selvitetty mahdollisia poikkeustilanteita ja niihin varautumista. Mikäli varautumisesta huolimatta poikkeustilanteita sattuu, ympäristövaikutukset ulottuvat pääsääntöisesti vain tehdasalueelle. Yleisöltä ja ympäristön asukkailta ei ole juuri tullut huolestumisen ilmauksia; tiedotustilaisuuteen osallistui vain yksi asukas ja ympäristötoimen viranhaltijoille ei ole tullut hankkeesta kyselyjä. Hanketta puoltaa myös se, että saadaan käyttöön jo olemassa oleva teollisuushalli.

Vaikutukset maisemaan, kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön jäävät vähäisiksi, myöskään tehdyssä luontoselvityksessä ei noussut esille luonnonarvojen vaarantumista. Lautakunta puoltaa hankkeen toteuttamista.

Museovirasto

Museovirasto ei ole nähnyt tarvetta tutkia ja antaa asiassa uutta lausuntoa arviointiselostuksen valmistuttua.

Yleisötilaisuus

Heinävedellä pidetyssä yleisötilaisuudessa 16.8.2012 käytiin keskustelua pahimmasta mahdollisesta onnettomuustilanteesta ja sen vaikutuksista. Onnettomuus tilanteessa vaaraa ei arvioida aiheutuvan laitosalueen ulkopuolelle. Palotilanteessa merkittävimmät kemikaalit kuten etanoli palavat puhtaasti. Mahdollisista hajuhaitoista todettiin, että hajuhaittoja ei aiheudu normaalitilanteessa, mutta onnettomuustilanteessa hajua voi tuntua noin 500 metrin päässä. Terveysvaikutukset eivät ulotu tontin ulkopuolelle. Meluhaitoista todettiin tehdastoimintojen olevan sisätiloissa, jolloin kuljetusajoneuvojen purku on keskeisin toiminto, joista tulee melua. Töitä tehdään sesonkiaikana kahdessa vuorossa, muutoin yhdessä vuorossa.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on edistää toteutettavaksi aiotun hankkeen ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja heidän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiaan. Koska arviointimenettelyssä ei

tehdä hanketta koskevia päätöksiä, siihen ei liity valitusoikeutta. Hankkeen toteuttamista koskevissa muissa laeissa säädetään asianosaisten oikeudesta valittaa hanketta koskevista päätöksistä. Ympäristövaikutusten arviointiselostus on hankkeesta vastaavan laatima selvitys, jossa on arvioitu mitä vaikutuksia hankkeen toteuttamisesta syntyy tarkasteltavissa vaihtoehdoissa.

Arviointiselostuksen riittävyys

ELY-keskus katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on tehty arviointiohjelman sekä yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon mukaisesti ja se vastaa YVA-lain ja asetuksen keskeisiä vaatimuksia. Arviointiselostus kattaa YVA-asetuksen edellyttämät asiat ja vaikutukset selvitetään riittävän monipuolisesti. Arvioinnin perusteeksi on hankittu keskeiset tiedot olemassa olevista suunnittelu- aluetta ja sen lähiympäristöä koskevista aiemmista selvityksistä ja lisäksi on tehty uusia selvityksiä (mm. luontoselvitykset ja asukaskyselyt).

YVA-lain 12 §:n nojalla yhteysviranomainen esittää arviointiselostuksesta seuraavia huomioita ja tarkennuksia.

Tiedot hankkeesta, sijainnista ja tiedottaminen hankkeesta

Hankekuvaus, tiedot hankkeesta, sen tarpeesta ja tavoitteista on esitetty ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa selkeästi ja perustellusti. Selostuksesta käy ilmi hankkeen maankäyttötarve sekä hankkeen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut. Vuorovaikutuksen, ympäristön ja tehtyjen selvitysten kuvaus on riittävä. Aineiston hankinta ja arvioinnissa käytetyt menetelmät on esitetty selostuksessa hyvin ja arvioinnin syvyys on suhteutettu hankkeeseen ja sen vaikutuksiin sekä sovelletta- vaan lainsäädäntöön riittävällä tasolla.

Arviointiselostuksessa on esitetty tiedot hankkeen suunnitteluvaiheesta, arvio suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta sekä tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja päätöksistä. Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta yleisellä tasolla, sijainnista, maankäyttötarpeesta jne. on esitetty selkeästi ja ymmärrettävästi arviointiselostukseen kuuluvalla tasolla.

Hankkeen keskeiset ominaisuudet, tekniset ratkaisut, kuvaus toiminnasta, tuotteista, tuotantomääristä, raaka-aineista, liikenteestä, materiaaleista, arvio jätteiden ja päästöjen laadusta ja määristä on esitetty selostuksessa.

Vaikutusalueen rajaus

Hankkeelle on esitetty 1,5 km lähivaikutusalue ja 10 km kaukovaikutusalue. Selostuslausunnossa eikä yleisötilaisuudessa ole otettu kannanottoja, joissa olisi haluttu laajentaa rajattua aluetta. Ohjelmavaiheessa esitettyjen lausuntojen pohjalta on kuitenkin tarkasteltu laajemmalla alueella mm. liikenteen reittejä sekä häiriö ja onnettomuustilanteen vesistövaikutuksia.

Vaikutukset luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Ympäristön nykytilan kuvauksesta kohdassa 4.4 saa keskeiset asiat sisältävän yleiskuvan hankkeen lähialueen luonnonympäristöstä. Kuvan 32 rasterien selitteet

ovat kuitenkin epäselvät, ja eivät selitä kyseistä asiaa selostuksen tekstissä sivulla 83.

Hankkeen luontovaikutusten arviointia varten on tehty erillinen luontoselvitys (Enviro 2012). Siinä on selvitetty luonnon monimuotoisuuden kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi tarpeelliset asiat. Lähinnä pienialaisten merkittävien luontokohteiden lisäksi noin kilometrin päässä sijaitsevan Vahvalahden luoteispään luhta- ja kosteikkoalue tulee esiin laajempaan arvokkaana luontokohteena, jossa tavattiin mm. luontodirektiivin liitteen IV a lajeista viitasammakkoa. Viitasammakkoa on todettu esiintyvän myös Itälahden pohjoisrannalla. Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain mukaan kielletty.

Arviointiselostuksessa (kohta 5.8.3) esitetty käsitys hankkeen vaikutuksista kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen on perusteltu. Mahdollisista poikkeus- ja häiriötilanteista aiheutuvat haitalliset vaikutukset luonnonympäristöön tehdaskiinteistön ulkopuolelle ovat epätodennäköisiä. Kuitenkin poikkeustilanteiden varautumissuunnitelmassa on perustelua ottaa huomioon erityisesti valumavesien ohjaamisen osalta luontoselvityksessä todetut arvokkaat kohteet ja niistä erityisesti Vahvalahden luhta- ja kosteikkoalue.

Vaikutukset kalastoon voisi nostaa arviointiselostukseen otsikkotasolle.

Vaikutukset vesistöön ja pohjavesiin

Ympäristöselostuksessa on huomioitu ja kuvattu monipuolisesti erilaiset mahdolliset vaara- ja onnettomuustilanteet sekä niihin varautuminen. Lähimmän vesistön, Vääränselän osalta on kuvattu käsiteltävien kemikaalien (etanoli, etyleeniglykoli, isopropanoli) toksisuutta ja mahdollisia vaikutuksia mahdollisissa päästötilanteissa.

Nämä kemikaalit ovat vesiliukoisia eivätkä ole biokertyviä, ne haihtuvat ja hajoavat suhteellisen nopeasti luonnossa. Jossain tapauksessa voisi onnettomuustilanteessa ilmetä päästön lähialueella suhteellisen pienitilavuuksisella Vääränselällä vesiliöstöön kohdistuvia toksisia vaikutuksia. Vaikka tällainen tilanne syntyisi, laimenevat vedet heti Vääränselän jälkeen Kermajärven kautta Kermankoskien kautta tulevaan päävirtaan (vajaa 100m³/s), jonka jälkeen vaikutukset vesistössä ovat hyvin vähäisiä. Pitoisuudet laimenevat edelleen Pyttyveden-Heinävedenselän jälkeen Hanhivirran suunnalta tuleviin vesiin, jolloin Haukiveden suunnalle menevä virtaama on Tappuvirran (ja pienessä määrin Oravin ja Haponlahden kanavan) kautta Haukiveteen keskivirtaamana noin 390 m²/s. Edelleen Varkauden suunnalta tulee Haukivedelle keskivirtaamaltaan 110m³/s virtaava vesimäärä. Laimenemisolosuhteet ovat näin onnettomuustilannetakin ajatellen erinomaiset.

Riskikartoitukset on tehty monipuolisesti mm. laitoksen palo- ja räjähdysonnettomuuksien lisäksi myös jäte- ja sadevesiviemäreiden sekä kemikaalivuotojen osalta ja myös katastrofialtaan sekä neutralointisäiliön toiminnan osalta eikä tarkastelun perusteella suuria määriä kemikaaleja missään vaiheessa joutuisi jätevedenpuhdistamolle asti sen mikrobitoiminnan tuhoavina pitoisuuksina.

Vaikutuksen maisemaan

Hanke sijoittuu kaavan mukaiselle teollisuus käytössä olleelle tontille. Maisemalliset ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet on esitetty selostuksessa ja ne sijaitsevat kaukana. Kiinteistön tontilla tapahtunut edelliseen toimintaan liittyvä metallin varastoinnin päättymisen tontilla siistii alueen perusilmettä huomattavasti.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin (sosiaaliset vaikutukset)

Hankkeen laatuun, kokoon ja sijaintiin suhteutettuna asemakaavan mukaiselle teollisuustontille teollisuusalueella sijoitettavan teknokemian tehtaan kohdalla asukaskysely ei ole välttämätön. Haastattelu käsitti 15 henkilöä eri tahoilta. Pidetyissä yleisötilaisuuksissa olivat läsnä sekä ympäristöpuolen että terveyspuolen edustajia, ja he ovat olleet hankkeesta tietoisia varhaisessa vaiheessa ja osallistuneet hanketta koskeviin neuvotteluihin. Haastatteluissa esille tullut Karpalotien ja Heinäveden tien risteyksen liikenneturvallisuus, joka onkin nostettu toimenpide ehdotukseksi.

Melu ja haju vaikutukset sekä vaikutukset ilmaan

Hankkeen melu, päästöt ilmaan ja haju vaikutukset on selvitetty riittävällä tasolla. Vaikutukset rajoittuvat tontin alueelle normaalitilanteessa, eivätkä muutu nykytilanteesta. Aiemmin tontilla on ollut metallin työstöä tekevää yritystoimintaa, josta syntyi mitä todennäköisimmin uutta suunniteltua tuotantoa enemmän melua.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Heinävedentiellä normaalitoiminnan aikainen raskaan liikenteen lisääntyminen on noin 6 % ja sesonkiaikana loka-marraskuussa noin 20 % ja Joensuuntiellä vastavasti 1 % ja 4 %. Kevyen liikenteen tien jatkaminen, Karpalotien ja Heinäveden tien risteysalueen pienet liikenneturvallisuutta parantavat toimet ja Heinäveden tien ja Joensuuntien talvihoidon tehostetut toimet voivat parantaa liikenneturvallisuutta ja ehkäistä kemikaalikuljetusten onnettomuuksia.

Haittojen torjunta ja lieventäminen

Haitallisten vaikutusten torjunta ja haittojen lieventämistoimenpiteet on esitetty monelta osin hyvin arviointiselostuksessa.

Vahinkotilanteisiin ja onnettomuuksiin varautuminen

Vahinkotilanteisiin ja onnettomuuksiin varautumista on esitetty arviointiselostuksessa hyvin sekä selkeästi. Lisäksi on tehty poikkeamatarkastelu ja esitetty tavat ympäristöriskien minimointiin. Epätodennäköisellä suurella häiriöpäästöillä voi olla vaikutuksia kalastoon ja eläimistöön paikallisesti vesialueen happikadon ja akuutin toksisuuden kautta. Tähän on esitetty pelastussuunnitelman laatimista ja katastrofiallasta.

Epävarmuustekijät

Selostuksen epävarmuustekijät on esitetty ja ne liittyvät lähtötietoihin, arvottamiseen ja ihmisten erilaisiin näkemyksiin ja matemaattisten mallien toimivuuteen.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtojen vertailussa nolla vaihtoehtoa ei ole kuvattu sen suuremmin eikä löydetty vaikutuksia vertailtavien tekijöiden osalta. Nolla vaihtoehdolla on ainakin vaikutuksia, siten että uusia työpaikkoja ei synny paikkakunnalle, tyhjille teollisuustiloille ei löydy tarkoituksen mukaista käyttöä ja ympäristövaikutukset syntyvät alihankkijan ympäristöön.

Vaikutusten seurantaohjelma

Seurantaohjelma on esitetty kattavasti. Mahdollisen poikkeamaraportoinnin (häiriötilanteet ym.), joka tehdään valvontaviranomaiselle viipymättä voisi lisätä selostustekstiin.

Yhteenveto

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tarkistanut YVA-selostuksen ja on yhteysviranomaisen lausuntoa laatiessaan ottanut huomioon arviointiselostuksessa yhteysviranomaiselle toimitetut lausunnot. Arviointiselostus on tehty arviointiohjelman ja siitä annetun yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti kattavasti ja laadukkaasti. Se on ymmärrettävä ja yksiselitteinen. Hankkeen vaikutusten selvittäminen on kohdennettu toiminnan kannalta keskeisiin asioihin.

ARVIOINTISELOSTUKSEN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Arviointiselostuksesta annetut alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Etelä-Savon ELY-keskuksessa. Kopiot lausunnoista ja mielipiteistä on lähetetty sähköisesti hankkeesta vastaavalle. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään hankkeesta vastaavalle sekä tiedoksi lausuntopyynnön saaneille ja mielipiteiden esittäjille. Yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta on nähtävillä 19.10.2012 alkaen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen www-sivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi >Etelä-Savon ELY > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA> Vireillä olevat YVA-hankkeet. Lisäksi lausunto on nähtävillä virka-aikana yhden kuukauden ajan yhdessä arviointiselostuksen kanssa virka- tai aukioloaikoina Heinäveden kunnantalossa (Kermanrannantie 7), Heinäveden kirjasto Varjettiinissa (Virastokuja 4) ja Etelä-Savon ELY-keskuksessa (Jääkärintie 14, Mikkeli).

Tämän lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ympäristönsuojelu ja vesien hoito, luonnonsuojelu ja seuranta sekä alueiden käyttö ja hoito yksiköt. Lisäksi kalatalous yksikkö on saanut tiedon hankkeesta.

Ylijohtaja

Pekka Häkkinen

Erikoissuunnittelija

Anni Panula-Ontto-Suuronen

JAKELU JA MAKSUT

Jakelu Berner Osakeyhtiö, Heinävesi suoritemaksua vastaan

Tästä yhteysviranomaisen lausunnosta peritään Berner Osakeyhtiöltä maksu, jonka suuruus on 7 600 euroa.

Tiedoksi Suomen ympäristökeskus (+ohjelma, yhteysviranomaisen lausunto ja selostus)
Ympäristöministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset
Itä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue
Lausunnon antajat ja lausuntopyynnön saaneet

Liite 1

Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta

Heinäveden kunnanhallitus
Varkauden kaupunginhallitus
Enonkosken kunnanhallitus
Savonlinnan kaupunki
Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri ry
Turvatekniikan keskus
Liikennevirasto
Museovirasto
Etelä-Savon pelastuslaitos
Keski-Savon ympäristötoimi
Itä-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -
vastuualue
Pohjois-Savon ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri –vastuualue
Pohjois-Savon ELY-keskus, Ympäristövastuualue
Etelä-Savon maakuntaliitto
Savonlinnan maakuntamuseo

Liite 2

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksessa (1538/2011, muutos 210/ 2012) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2012 olevan taulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.